

Asia: VN/2741/2020

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta sekä varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kommentit esityksen lakipykäliin ja yksityiskohtaisiin perusteluihin.

Valviran tehtävänä on muun muassa ohjata ja valvoa valtakunnallisesti varhaiskasvatuslain nojalla varhaiskasvatustoimintaa. Lisäksi Valvira ohjaa alue-hallintovirastojen toimintaa niiden toimintaperiaatteiden, menettelytapojen ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi. Valvira ohjaa ja valvoo varhais-kasvatusta erityisesti silloin, kun kyseessä ovat periaatteellisesti tärkeät tai laa-jakantoiset asiat tai asiat, jotka koskevat usean aluehallintoviraston toimialuetta tai kun aluehallintovirasto on esteellinen käsittelemään asiaa (varhaiskasvatuslaki, 51 §).

Valviran valvontatyötä ohjaava keskeinen periaate on toiminnanharjoittajien omavalvonnan edistäminen ja varmistaminen. Varhaiskasvatuslaki (48 §) velvoittaa yksityisen palvelutuottajan laatimaan kirjallisen omavalvontasuunnitelman, jonka laadintaa ja toimeenpanoa Valvira ohjaa. Velvoite ei koske perus-opetusta eikä sen mukaista esiopetusta. Nyt lausunnolla olevan ehdotuksen (9 § 3 mom.) rajaukseksi on esitetty, että kokeilun toimipaikkana voisi toimia vain paikka, jossa järjestetään varhaiskasvatusta (ei perusopetusta antava toimi-paikka). Tältä osin Valvira esittää harkittavaksi hallituksen esityksen selkeyttämistä, miltä toiminnan osalta omavalvontasuunnitelma tulee laatia.

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen on yksi keskeinen varhaiskasvatuksen tavoite (varhaiskasvatuslaki, 3 § 1 mom. 6-kohta). Nykyisellään perusopetuksen ohella esiopetukseen, mutta ei varhaiskasvatukseen, sovelletaan tasa-arvolain (609/1986, 5 a §) velvoitetta laatia tasa-arvosuunnitelmat. Tältä osin Valvira esittää harkittavaksi hallituksen esityksen selkeyttämistä, miltä toiminnan osalta tasa-arvosuunnitelma tulee laatia.

Valviran tekemä valvonta toisaalta tuottaa tietoa, mutta myös perustuu tietoon, esim. rekistereistä saatavat tiedot ja relevantit tutkimustiedot. Nyt esitetyn luonnoksen mukaan kokeilu tuottaa

tutkimustietoa esiopetuksen laadusta ja Valvira pitää tärkeänä, että nämä tiedot, siltä osin kuin ne voivat edistää valvontatyötä, saatetaan varhaiskasvatuslain tarkoittamien valvontaviranomaisten (kunta, aluehallintovirastot ja Valvira) käyttöön

2. Kommentit esityksen taloudellisten vaikutusten arviointiin.

Ministeriö toteaa luonnoksessa, että kokeilu saattaa lisätä esiopetukseen osallistuvien lasten määrää, joka lisää varhaiskasvatushenkilöstön ja -tilojen tarvetta esiopetukseen. Tässä yhteydessä Valvira esittää huolensa jo nykyisestä henkilön saatavuudesta ja saatavuushaasteisiin liittyvistä varhaiskasvatuksen turvallisuuden ja laadun ongelmista.

3. Kommentit esityksen viranomaisvaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia kokeilun käytännön toteuttamiseen, kuten kuljetusten, tilojen, henkilöstön tai täydentävän varhaiskasvatuksen järjestelyihin?

-

4. Kommentit esityksen lapsi-, perhe- tai sukupuolivaikutusten arviointiin. Onko teillä näkökulmia kokeilun vaikutuksista perheiden arkeen, kuten erilaisiin perhe-etuuksiin?

-

5. Kommentit esityksen tietosuoja- ja tiedonhallintavaikutusten arviointiin.

-

6. Muut kommentit.

Valviran näkemyksen mukaan ehdotus kaksivuotisesta esiopetuskokeilusta on kannatettavana. Laadukkaalla esiopetuksella on myönteisiä vaikutuksia lasten hyvinvointiin ja sitä kautta myös laajemmin koko yhteiskuntaan. Valviralla ei ole valvontatyössä saatua sellaista tietoa, jonka perusteella virasto esittäisi muutoksia esitykseen. Valvira tuo kuitenkin esiin edellä kuvatut näkökulmat, joita se pyytää ministeriön harkitsevat.

7. Liitä oheen enintään 1 A4-sivun tiivistelmä lausunnosta.

-

Räsänen Satu
Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira)